

Minující motýli (Lepidoptera) na ovocných růžovitých dřevinách

Zdeněk Laštůvka, Hana Šefrová

Agronomická fakulta Mendelovy univerzity v Brně

Abstrakt

Z území České republiky je známo asi 3440 druhů motýlů (Lepidoptera), z toho připadá asi 700 (20 %) na minující druhy. Mezi minujícími motýly převládají monofágové s vazbou k druhům jediného rostlinného rodu (51 %), následují oligofágové (39 %) a nejméně je polyfágů (7 %). U 3 % druhů není hostitelské spektrum dostatečně známo. Nejvíce druhů minuje na dvouděložných (82 %), následují jednoděložné (12 %), nahosemenné (4 %), polyfágové na jedno- i dvouděložných (1,4 %) a jediný druh minuje kapradiny. Nejčastěji napadané čeledi rostlin jsou Rosaceae (90 druhů), Compositae (65), Poaceae (53), Fagaceae (52) a Leguminosae (51). Z 90 druhů minujících Rosaceae se 68 vyvíjí na dřevinách (podčeď Amygdaloideae). Na ovocných dřevinách včetně několika polyfágů je to 52 druhů, k nim navíc 5 druhů čeledi Yponomeutidae, jejichž housenky minují jen na začátku svého vývoje. Druhy minující dlouhou nebo celou dobu larválního vývoje patří do 6 čeledí, podle počtu druhů Gracillariidae (18), Nepticulidae (16), Coleophoridae (12), Lyonetiidae (3), Gelechiidae (2) a Tischeriidae (1). Pokud jde o šíři potravního spektra, převládají mezi nimi oligofágové s vazbou na skupinu blízkých rodů v rámci subtribu Malinae (19 druhů) nebo na široce pojatý rod *Prunus* (4 druhy), často ovšem s různě výraznou preferencí určitých rodů nebo druhů. Méně druhů se vyvíjí na širokém spektru druhů mnoha rodů růžovitých dřevin podčeďi Amygdaloideae (10 druhů) a ještě méně druhů svými nároky přesahuje čeď Rosaceae (7 druhů). Stejně tak je poměrně málo úzkých specialistů s vazbou na druhy jediného rodu, nejvíce na jabloně – *Stigmella malella*, *S. incognitella*, *Bohemannia pulverosella*, *Callisto denticulella* a *Phyllonorycter gerasimowi*, dále hrušně – *Stigmella pyri*, *S. minusculella*, *S. stettinensis*, slivoně (*Prunus* s. str.) – *Coptotriche gaunacella*, *Parornix torquilella*, *Phyllonorycter spinicolella* a další podrody rodu *Prunus* (*Cerasus*, *Amygdalus*) – *Phyllonorycter cerasicolella*. Z 52 druhů minujících na ovocných růžovitých dřevinách může 21 příležitostně působit menší škody, zbývající druhy se vyskytují v nízkých populačních hustotách nebo se jejich housenky vyvíjejí až na podzim a škodit nemohou.

Lepidoptera, minující druhy, ovocné stromy, Rosaceae